

Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasına ek olarak imzalanan Protokol ve eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/257)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 1128, 6/2781

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasına ek olarak 14 Haziran 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan protokol ve eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 5 . VIII . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasının bu günkü ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tadili ve aynı zamanda Paris'te 19 Eylül 1950 tarihinde imzalanan Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki anlaşma (E. U. P.) ya intibakı gayesiyle iki Hükümet arasında cereyan eden müzakereler, 14 Haziran 1951 tarihinde yukarıda anılan Tediye Anlaşmasına ek bir Protokol ile mektubun imzalanması neticesine varmıştır.

7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşması ve buna ekli protokoller gereğince iki memleket arasındaki mübadelelerden mütevellit tediyeler İsveç kuru ile İsveç Bankası tarafından tutulan ve A ve B diye iki kısma ayrılan bir hesaptan yapılmakta idi. Protokole bağlı listede zikredilmeyen mallara ait tediyelerin ise B hesabından yapılacağı Protokolde münderiği.

14 Mayıs 1949 tarihinde imzalanan Protokol ile 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasına bağlı 1 ve 2 sayılı Protokoller yürürlükten kaldırılmakta ve iki memleket arasındaki tediyelerin dolârla tutulan (A 1949) hesabı ve İsveç kuru ile tutulan (B hesabı) olmak üzere iki hesaptan yapılacağı derpiş edilmekte idi.

Ancak, iki memleket arasındaki tediyeleri bugünkü ihtiyaçlara göre ayarlamak ve mevcut tediye anlaşmasını geçen sene Paris'te imzalanan Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki Anlaşmaya intibak ettirmek maksadıyla 14 Mayıs 1949 tarihli Protokolün tadili cihetine gidilmiştir.

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Tediye Anlaşmasının ayrılmaz bir cüzünü teşkil edecek olan, bu kere imza edilen yeni Protokol gereğince, yukarıda anılan 14 Mayıs 1949 tarihli Protokol ve buna bağlı emtia listesiyle, hava ve deniz nakliye kumpanyalarının sâfi gelirlerinin transferi hakkındaki mektuptan maada diğer mektup teatileri ve 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 3 ncu maddesiyle bu Anlaşmanın fesih hükümleri hakkındaki 12 Mayıs 1950 tarihinde teati edilen mektuplar yürürlükten kaldırılmaktadır.

İki memleket arasındaki mübadelelerden mütevellit tediyeler, yeni Protokol gereğince, İsveç Kuru ile tutulan ve (Yeni hesap) tesmiye olunan tek bir hesaptan yapılacaktır.

14 Mayıs 1948 tarihli Protokol'e derpiş edilen iki hesap, bu kere imza edilen Protokol gereğince, 15 Temmuz 1951 e kadar tasfiye edilip bakıyeleri yeni hesaba geçirilecektir. Bu iki hesaptan (A hesabı) dolâr ile tutulmuş bulunduğundan, bunun bakıyesi Stokholm'da dolârın o günkü kuru üzerinden kuru tahvil edilecektir.

(E. U. P.) Anlaşması yürürlükte kaldıkça ve Türkiye veya İsvেç bu anlaşmaya dâhil buldukları müddetçe, iki memleket arasındaki Tediye Anlaşmasının ikinci maddesinde derpiş edilen ödemeler (E. U. P.) çerçevesi dâhilinde yapılacaktır. Bu anlaşma çerçevesi dâhilinde ödeme yapmaya imkân kalmadığı zaman Protokolde derpiş edilen (Yeni hesap) zimmet bakiye gösterdiği takdirde, bu fark 12 ay zarfında evvelâ mal ihracı, sonra da dolâr tediyesi suretiyle kapanacaktır.

Keza iki memleket arasındaki Ödeme Anlaşması sona erdiği zaman (Yeni hesap) ın bakiyesi 12 ay zarfında alacaklı tarafa mal gönderilmesi suretiyle ve dolâr tediyesiyle tasfiye edilecektir.

Yukarıda sözü geçen Protokol, İsvেç ile 1948 de akdedilen Tediye Anlaşmasının bugünkü şartlara ve E. U. P. ye intibak ettirmek gayesini istihdaf etmekte ve menfaatlerimize uygun bulunmaktadır. Bu düşünce ile Protokol ve ekleri Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasvibine sunulur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/257

Karar No. 7

28 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsvেç Ödeme Anlaşmasına ek olarak 14 Haziran 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan Protokol ve eklerinin onanması hakkındaki Kanun tasarısı, komisyonumuzun 7 . I . 1952 tarihli toplantısında, Dışişleri, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin huzuru ile incelendi.

Yapılan görüşmeler sonunda :

Türkiye - İsvеç arasındaki mübadelelerden mütevellit tediyelerin, 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasına ve eki protokollere göre A ve B diye iki kısma ayrılan hesaplardan ve Protokole bağlı listede yazılı olmayan mallara ait tediyelerin de B hesabından İsvеç kuru ile yapılmakta olduğu;

14 Mayıs 1949 tarihinde imzalanan protokol ile 7 Haziran 1948 tarihli Anlaşmaya bağlı 1 ve 2 sayılı protokollerin yürürlükten kaldırılarak iki memleket arasındaki tediyelerin dolârla tutulan (A 1949) hesabı ve İsvеç kuru ile tutulan (B hesabı) olmak üzere iki hesaptan yapılacağına derpiş edilmiş bulunduğu;

Ancak Paris'te imzalanan Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki Anlaşmadan doğan yeni vaziyete ve bugünün ihtiyaçlarına uyum maksadıyla 14 Mayıs 1949 tarihli Protokolün de tadilini tazammun eden 14 Haziran 1951 tarihli protokolün imza edilmiş olduğu anlaşmıştır.

Bu yeni protokole göre, 14 Mayıs 1949 tarihli

protokol ve buna bağlı emtia listesi, teati edilen bazı mektuplar, 1948 tarihli ödeme anlaşmasının 3 ncü maddesi yürürlükten kaldırılmakta, iki memleket arasındaki tediyelerin İsvеç kronu ile tutulan ve (yeni hesap) adı verilen tek bir hesaptan yapılacağı ve evvelece mevcut iki hetsabın işbu protokol gereğince 15 Temmuz 1951 tarihine kadar tasfiye edilip bakiyelerinin yeni hesaba geçirileceği (bu tasfiye yapılmıştır) derpiş olunmakta (madde 1. f. 2) İsvеç parasının altına nazaran kıymetinde yapılması muhtemel değişikliklere karşı bu hesap, sarj garantisine bağlanmaktadır.

Netice itibariyle tasvibi istenen protokolün, 1948 anlaşmasını bu günün şartlarına ve Avrupa Tediye Birliği Anlaşmasına intibak ettirmek gayesini güttüğü ve memleket menfaatlerine uygun bulunduğu anlaşarak tasarı oybirliğiyle aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi edilmek üzere tasarı ve ilişkileri Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Samsun	Niğde	Denizli
F. Kesim	N. Bilge	A. Çobanoğlu
Ankara	Bolu	Erzurum
S. M. Arsal	F. Belen	B. Dülger
Hatay	Kayseri	Mardin
Dr. A. Melek	S. H. Ürgüblü	Dr. K. Türkoğlu

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ticaret Komisyonu
Esas No. 1/257
Karar No. 9

24 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasına ek olarak 14 Mayıs 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan Protokol ve eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 5 . 8 . 1951 tarihinde Yüksek Meclisne sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gereke, ilişkileri ve Dışişleri Komisyonunun raporu ile birlikte Başkanlık tarafından 28 . 1 . 1952 tarihinde komisyanumuzla havale edilmiş ve komisyonumuzun 6 . 2 . 1952 tarihli oturumunda Dışişleri, Ekonomi ve Ticaret bakanlıkları temsilcilerinin iştirakiyle incelenmiştir.

Gerek anlaşmanın gerekse eklerinin memleket menfaatlerine uygun olduğu görülerek mezkûr anlaşma ve ekleri ve kanun tasarısı ittifakla aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın yüksek tasvibine arz edilmek üzere

Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

İstanbul

B. N. Göknül

Kâtip

Ankara

S. Benli

Bolu

V. Yöntem

İmzada bulunamadı

Kastamonu

Ş. Kerimzade

Rize

O. Kavrakoğlu

Zonguldak

H. Bahk

İmzada bulunamadı

Sözcü

Balıkesir

E. Güreli

Ankara

H. Bulgurlu

Erzurum

S. Başak

İmzada bulunamadı

Kırklareli

S. Pekkip

İmzada bulunamadı

Sivas

H. Yüksel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasına ek olarak 14 Haziran 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan Protokol ve Eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 Haziran 1948 tarihli Türkiye - İsveç Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da Dışişleri Bakanlığı ile İsveç Elçiliği arasında 14 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Protokol ve Ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Bakanı

F. L. Karaosmanoğlu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Millî Savunma Bakanı

H. Köymen

Dışişleri Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Ekö. ve Ticaret Bakanı

Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı

R. S. Burçak

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı

Hakkı Gedik

İçişleri Bakanı ve

Dışişleri B. V.

H. Özyörük

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoglu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Çalışma Bakanı

N. Özsan

7 HAZİRAN 1948 TARİHİNDE TÜRKİYE İLE İSVEÇ ARASINDA AKDEDİLEN ÖDEME ANLAŞMASINA EK PROTOKÖL

Madde — 1.

İşbu Protokol ile :

a) 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasına ek 14 Mayıs 1949 tarihli Protokol ve («B hesabından transfer etmek hakkı» kelimeleri «yeni hesaptan transfer etmek hakkı» kelimeleriyle değiştirilecek olan hava ve deniz nakliye kumpanyalarının şube ve ajanslarının sâfi gelirlerini transfer etmek hakkına dair bulunan ve badema işbu protokolün ayrılmaz bir cüz'ü teşkil edecek olan nota teatisinden maada) buna müteferri nota teatileri;

b) 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 3 nci maddesi ve

c) 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının fesih hükümleri hakkında 12 Mayıs 1950 tarihinde teati edilen notalar yürürlükten kaldırılmıştır.

15 Temmuz 1951 tarihinden itibaren, 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş edilen tediyeler, İsveç Hükümetini temsilen Sveriges Riksbank'ın, Türkiye Hükümetini temsilen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına İsveç kuru ile tuttuğu ve «yeni hesap» tesmiye olunan yeni bir hesaptan yapılacaktır. 14 Mayıs 1949 tarihli Protokolda derpiş edilen «A 1949 hesabı» ve «B hesabı» aynı zamanda kapatılarak bakiyeleri «yeni hesaba» nakledilecektir. «A 1949 hesabı» bakiyesinin kurona tahvili, transfer günü Stokholm'da doların vasati kurona (halen 5. 17321) göre yapılacaktır.

Aynı şanj kuru, ödenecek meblâğlar A. B. D. doları olarak yazılı bulunduğu takdirde, «yeni hesap» ın matlup veya zimmetine geçirilecek tediyeler için de tatbik olunacaktır.

Madde — 2.

7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının 2 nci maddesinde derpiş edilen tediyeler, Paris'te 19 Eylül 1950 tarihinde imza edilen Avrupa Tediye Birliği Kurulması hakkındaki Anlaşma hükümleri Türkiye ve İsveç'e tatbik edildiği müddetçe, anılan Anlaşmanın 8 nci maddesinde tesbit edilen had ve şartlar dairesinde yapılabilecektir. «yeni hesap», U. E. P. çerçevesi dâhilinde tesviyeye imkân kalmadığı bir tarihte; zimmet bakiye gösterirse, işbu bakiye evvel emirde o tarihten itibaren 12 ay zarfında mal teslimi ve bilâhare A. B. D. doları tediyesi suretiyle tasfiye edilecektir.

Madde — 3.

7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşması sona erdiği zaman «yeni hesap» ın matlup bakiyesi, yeni bir anlaşma çerçevesine nakledilmezse evvelâ 12 ay zarfında mal teslimi ve bilâhare A. B. D. doları tediyesi suretiyle tesviye edilecektir.

Madde — 4.

İşbu Protokol 15 Temmuz 1951 de yürürlüğe girecek ve 7 Haziran 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasının ayrılmaz bir cüz'ü olup aynı müddetle yürürlükte kalacaktır.

Ankara'da, 14 Haziran 1951 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına
(F. Zihni Akdur)

İsveç Hükümeti adına
(Eric Von Post)